

# Liikunta- ja nuorisopalveluiden lausunto liittyen Oulaisten kouluverkkotyöhön/Sanna Mäyrä 18.4.2023

Lausunto kirjattu liikunta- ja nuorisopalveluiden ja alakouluissa tapahtuvien nykyisten yhteistoimintojen näkökulmasta lisättynä valtakunnallisella huolella lasten liikkumattomuuteen liittyen:

## **Lasten liikkuminen alakouluissa**

Valtakunnalliset tutkimustulokset kertovat karua kieltään lasten liikkumattomuuden lisääntymisestä. Syksyllä 2022 oulaistelaisille 5-luokkalaisille tehdyissä MOVE-testeissä 43,4% lapsista fyysinen toimintakyky on terveyttä haittaavalla tasolla.

Työntekijöiden tekemien havaintojen perusteella pienten alakoulujen oppilaat liikkuvat Oulaisissa välitunneilla paljon 6-luokkaan asti. Ympäristöt ja pihat Oulaisten pienillä alakouluilla tukevat liikkumista ja luonto on lähellä. Yläkoululla välituntiliikkumisen vähenee selvästi. Alakoulujen sulkeminen ja lasten kuljettaminen ei saa lisätä liikkumattomuutta.

Koulumatkaliikunta on erinomainen tapa lisätä lasten ja nuorten päivittäistä liikunta-annosta. Oppimisen näkökulmasta kannattaa aamulla aktivoida aivoja ja kulkea kouluun ja kävellen tai pyörällä, iltapäivästä omaehtoinen liikkuminen tarjoaa liikunnallisen hetken ennen läksyjen tekemistä. Pienten koulujen sulkeminen ja lasten siirtyminen kuljetusoppilaaksi vähentää arkiliikkumista ja lisää lasten istumista.

## **Lähiliikuntapaikat**

Liikuntapaikkojen saavutettavuuden kannalta pienten kylien koulujen pihat ja lähiliikuntapaikat ovat tärkeitä liikkumisen lisääjiä ja sosiaalisten kohtaamisten edistäjiä niin lapsilla, nuorilla, työikäisillä ja ikäihmisillä. Ulkona sijaitsevat lähiliikuntapaikat tarjoavat tasa-arvoisen ja helpon lähestymistavan liikunnan aloittamiseen sekä tukevat jo aloitettua harrastusta. Ihmisten harrastuneisuutta voidaankin lisätä tehokkaasti lähiliikuntapaikkojen avulla, sillä ne ovat ilmaisia ja sijaitsevat usein lähellä asukasta. Asuinalueiden ja tässä tapauksessa kylien liikuntapaikkojen ja puistojen on havaittu vaikuttavan positiivisesti ihmisten liikunta –aktiivisuuteen. Mitä enemmän kylällä on liikunta- ja leikkipaikkoja, sitä pienempi osuus ihmisistä liikkuu liian vähän. Kuntalaista lähellä sijaitsevat lähiliikuntapaikat sekä luonnonomainen ympäristö vetävät liikkujia puoleensa, jonka on ajateltu olevan suorassa suhteessa myös pidempään elinikään.

Valitettavasti koulujen sulkeminen aiheuttaa lähiliikuntapaikkojen vähenemisen jollakin aikavälillä.

## **Uinninopetus**

Koululaisten uinninopetukseen koulujen sulkemisella ja oppilaiden siirrolla on vähän vaikutusta. Toki ryhmäkokojen kasvu kasvattaa myös uimakouluopetuksen ryhmien kokoja ja opettaminen tulee haastavammaksi. Lapsen uimaopetuskertoja ei tule vähentää.

## **Leiritoiminta**

Nuorisopalvelut ovat toteuttaneet yöleiritoimintaa Piipsjärven ja Petäjaskosken kouluilla, koska paikkakunnalla ei ole leirikeskusta. Koulut tarjoavat tähän työhön hyvän toimintaympäristön.

### **Ikäihmisten ohjattu liikunta pienillä kouluilla**

Ikäihmisten osallistumisen ohjattuun liikuntaan on todettu lisääntyvän, kun ohjattu ryhmä sijaitsee lähellä omaa kotiosoitetta. Piippsjärven ja Matkanivan kouluilla järjestetään liikuntapalveluiden ryhmiä ikäihmisille, jotka tarvitsevat kokoontumistilan toiminnan järjestämiseksi. Meneillään olevassa hankkeessamme on tavoitteena tuottaa liikkumista edistäviä ryhmiä koko kaupungin alueella. Salit ja koulujen pihat ovat tärkeitä tapahtumien järjestämisen paikkoja.

### **Ennaltaehkäisevä päihdetyö**

Oulaisissa järjestetään 6P-toimintaa kaikille 6-luokkalaisille. Tämä toiminta mukautuu kouluverkon mukaiseksi jatkossakin.

### **Tapahtumatoiminta**

Liikunta- ja nuorisopalvelut järjestävät kesäisin liikuntakouluja ja pihaleikkejä sekä talvisin jäädiscoja koulujen pihalla. Osallistujamäärä toimintoihin lisääntyy, kun toiminnot viedään lähelle lapsia ja kuntalaisia. Helposti saavutettavuus ja maksuttomuus näihin tapahtumiin lisäävät laajemmin liikkumista ja osallisuutta, kun tilaisuudet järjestetään kylillä.

### **Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta kouluilla**

Kerhotoiminta jatkuu varmasti, oli kouluverkon rakenne mikä tahansa. Tosin tilat järjestämiseen vähenevät, jos kouluja lakkautetaan. Liikuntakerhot ovat olleet suosittuja alakouluilla.

### **Liikuntasaleista yleensä**

Alakoulujen liikuntasalit ovat tärkeitä liikkumista edistäviä paikkoja Oulaisissa. Jokihelmen opisto järjestää omia liikuntaryhmiä pienten koulujen liikuntasaleissa. Piippsjärven koulun liikuntasalissa on Oulaisten Sulan talviharjoittelupaikka. Koulujen lakkauttaminen vähentää myös liikuntasalikapasiteettia ja liikkumista paikkakunnalla.